

JOGI HATÁRZÁR – BÜNTETŐJOGI VÉDELEM AZ ILLEGÁLIS BEVÁNDORLÁSSAL SZEMBEN *

*Turányi Noémi Tímea*¹

Hazánkban az illegális bevándorlás okozta válsághelyzet hatására 2015 nyarán a kormány többek között elrendelte a határátkelők fokozott ellenőrzését, megfogalmazta a „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet” definícióját, továbbá a magyar-szerb, és magyar-horvát határvonalon több száz kilométer hosszú műszaki határzárát létesített. A műszaki határzárral kapcsolatban a 2015. évi CXL az egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról szóló törvény mind amellett, hogy több ponton is módosította a hatályos Büntető Törvénykönyvet, három új tényállás is beiktatásra került. Tanulmányomban e tényállások büntetőjogi relevanciájának elemzésére törekszem.

Határzár megépítése

Mint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal statisztikai adataiból² fény derült, 2015. január és október között több mint 200.000 menekült kérelem került benyújtásra, az illegális bevándorlók száma pedig ezt a számot is jóval meghaladta.³ Hazánk déli határán az illegális határátlépés megakadályozása érdekében műszaki határzárát létesített,⁴ mely beváltotta a hozzáfűzött reményeket, mivel az illegális migráció szinte teljesen megszűnt, valamint jelentősen csökkent az ország területére bejutni kívánó migránsok száma.

Magyarország e szélsőséges lépésével először negatív visszhangot gerjesztett európai uniós szinten, azonban mára, az oly sokat támadott magyar megoldást, már Szlovénia, Horvátország, és Ausztria is átvette.⁵

Határzárral kapcsolatos bűncselekmények

* DOI 10.21867/KJK/2018.1.9.

¹ *Turányi Noémi Tímea*, egyetemi hallgató, DE-ÁJK

² http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=177&Itemid=1232&lang=hu (letöltés ideje: 2017. 08. 13.)

³ <https://jogaszvilag.hu/rovatok/napi/234-en-jottek-at-a-keritesen> (letöltés ideje: 2017. 08. 13.)

⁴ Hautzinger Zoltán (szerk.) (2016): A migráció bűnügyi hatásai In: MADAI Sándor: *A „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet” kezelésének büntető anyagi jogi eszközei hazánkban*, Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 2016.

⁵ Farkas Alexandra (2015): *Quo vadis Európa? Értekezés a migrációs kihívás kezelésének jogi eszközeiről* <http://arsboni.hu/quo-vadis-europa-ertekezés-a-migracios-kihivas-kezelesenek-jogi-eszkozeirol/> (letöltés ideje: 2017. 08. 13.)

A jogi határzár gyakorlatilag nem jogi fogalom, hanem a médiában és a köznyelvben használt kifejezés azon intézkedés összességére melyeket a kormány vezetett be a 2015-ös migránsválság idején. A szeptember 4-én elfogadott 2015. évi CXL törvényben⁶ lévő jogszabályváltozások csak a „határzár” kifejezést használják, így a jogi határzár kifejezés a törvényben sehol sem szerepel.⁷

Még mielőtt részletesen is kitérnék a határzárral kapcsolatos bűncselekmények elemzésére fontosnak tartom megemlíteni, hogy a határok jogi védelmét a 2012. évi Szabálysértési törvény⁸ 204.§ (1) bekezdése korábban a következők szerint szabályozta:

„Tiltott határátlépés szabálysértése miatt vonható felelősségre, aki Magyarország államhatárát engedély nélkül, vagy meg nem engedett módon lépi át, vagy azt megkísérli.”

A szabálysértési tényállás deklarálja ugyan, hogy e cselekmények a közrendet, és közbiztonságot veszélyeztetik, bár eddig a pontig a társadalomra csekély fokban minősítették veszélyesnek. Tekintettel a menekülthullám beáramlásának felgyorsulása, és az általuk kiváltott fokozódó agresszivitásra indokoltá vált a büntetőjogi szankció kilátásba helyezése.

Határzár tiltott átlépése (352/A. §) miatt büntetendő, az, aki Magyarországnak az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény által védett területére a létesítményen keresztül jogosulatlanul belép. A jogalkotó külön nevesíti a minősítő körülményeket is, ha a bűncselekményt fegyveresen,⁹ felfegyverkezve,¹⁰ tömegzavargás résztvevőjeként követik el, vagy ha a bűncselekmény halált okoz. A törvény az első két fogalmat egyértelműen tisztázza, ellenben a tömegzavargás résztvevőjeként történő elkövetés értelmezése nagyobb kihívást fog jelenteni a tényállás alkalmazása esetén, mivel sem a törvény, sem az indokolás nem definiálja jelentését.

Határzár megrongálása (352/B. §) miatt büntetendő az, aki az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítményt, illetve eszközt megsemmisíti vagy megrongálja. Ezen szubszidiárius tényállás sui generis bűncselekményként került be büntetőjogi kódexünkbe. Minősítő körülményként hasonlóan az előző tényálláshoz itt is a fegyveresen, felfegyverkezve, tömeges zavargás résztvevőjeként elkövetett eseteket emeli ki a jogalkotó. A bűncselekmény

⁶ 2015. évi CXL törvény Az egyes törvényeknek a tömeges bevándorlás kezelésével összefüggő módosításáról

⁷ <https://jogaszvilag.hu/rovatok/napi/repassy-jogi-hatarzarra-is-szukseg-van> (letöltés ideje: 2017. 08. 05.)

⁸ 2012. évi II. törvény a Szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról, és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről

⁹ Lásd Btk. 459. § (1) bek. 5. pontja

¹⁰ Lásd Btk. 459. § (1) bek. 6. pontja

kizárólag akkor valósul meg, ha az államhatár védelmét biztosító létesítmény által védett területre, a létesítményen keresztül történik a jogosulatlan belépés. Következésképpen nem valósul meg a bűncselekmény, ha a létesítmény mellett, illetve azt megkerülve történik a belépés, illetve ha olyan határszakaszon történik a jogosulatlan belépés, amelyet nem véd a tényállásban megjelölt létesítmény.¹¹ A bűncselekmény kriminalizációjának oka az, hogy az illegális bevándorlók nem tanúsítanak együttműködő magatartást, a kerítést, és a határvédelmi eszközöket látva egyre agresszívebb magatartást tanúsítottak.

Határzárral kapcsolatos építési munka akadályozása (352/C. §) miatt büntetendő, aki az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény építésével vagy karbantartásával kapcsolatos munkavégzést akadályozza. Az államhatár rendjének védelmét biztosító létesítmény építése, működésének fenntartása az államhatár hatékony védelmének elengedhetetlen eszköze, így a létesítménnyel kapcsolatos munkavégzés zavartalanságának megőrzése a közérdeket szolgálja. Az akadályozás bármilyen magatartással megvalósítható.¹²

A tömegesen beáramló menekültekkel, potenciális terroristákkal szemben minden államnak szüksége van védelemre, hiszen a szélsőségesen különböző kultúrák, szokások, és vallások keveredése a legtöbb esetben konfliktusokat, és agresszív jellegű támadásokat szül.¹³ Ezt a tényt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a médiában folyamatos támadásokról, tömegszerencsétlenségekről értesülhetünk, mint például az idén augusztusban történt *barcelonai terrortámadás*. (A merénylet elkövetője egy kisbusz segítségével több száz méteren át hajtott a tömegbe Barcelona egyik híres turista utcájában, a merényletnek összesen 13 halottja, és több mint 100 sérültje volt)¹⁴ vagy a *párizsi terrormészárlás* (melynek több mint 100 halálos áldozata, és 200 sérültje akadt). A támadások elkövetői közül többen is a migránshullámot kihasználva érkeztek Európába, sőt mint később kiderült a párizsi terrortámadás egyik elkövetője Magyarországon keresztül érkezett.¹⁵

¹¹ Hautzinger (szerk.) (2016): *i.m.* 251. old.

¹² Papp László (szerk.) Migráció a 21. században – Hatása Európa politikai, gazdasági és kulturális életére In: POLYÁK Dóra Erzsébet: *A határzár büntetőjogi védelme*, Debreceni Egyetem Praetor Szakkollégium, 2016. 126.old

¹³ Balogh Sándor: Migránskereső, avagy objektíve szubjektíven arról, hogy kinek kell menni és maradni? [http://arsboni.hu/migranskerdes-avagy-objektive-szubjektíven-arrol-hogy-kinek-kell-menni-es-maradni/](http://arsboni.hu/migranskerdes-avagy-objektive-szubjektiven-arrol-hogy-kinek-kell-menni-es-maradni/) (letöltés ideje: 2017. 08. 05.)

¹⁴ http://index.hu/kulfold/2017/06/19/ujabb_gazolasos_merenylet_londonban/ (letöltés ideje: 2017. 08. 05.)

¹⁵http://hvg.hu/itthon/20161112_parizsi_terrortamadas_fo_iranyitoja_is_magyarorszagon_at_jott_europaba (letöltés ideje: 2017. 08. 05.)

A határzár kiépítésével felmerülő költségek

A határzár tervezése, és kiépítésének költsége hatalmas terhet rótt a magyar államra, mivel a tervezett 9,5-10 milliárd forint helyett végül közel ötven milliárd forintba került.¹⁶ Mivel a számok közötti hatalmas eltérés – a tervezett kiadási költség az ötszörösére nőtt – igencsak felkeltette érdeklődésemet kutatásomat tovább fejlesztve jobban utána néztem mégis milyen plusz előre nem tervezett költségek merültek fel?

A cikkből kiderül, hogy a műszaki határzár megépítése becsült számok alapján közel 9.5 milliárd forintba került, ezen kívül további rendkívüli költségként említhető a menekültekre, és menedékstátuszt igénylőkre költött 11.6 milliárd forint, illetve rendészeti és határőrizeti költségek több mint 31 milliárd forintba kerültek.

Az illegális határátlépés visszaszorítása érdekében Magyarország ún. „*vasfüggöny*” akciója nem egyedüli a világon, mivel már több helyen építettek falakat hasonló célból, mint például az Egyesült Államok és Mexikó, illetve Izrael és a gázai övezet határán. Azonban azt is hozzátette, hogy ezeknek a mesterséges akadályoknak nem csak a megépítése, hanem a fenntartása is rendkívül költségesnek mondható, mivel gyakori eset, hogy az illegális bevándorlók a kerítés alatt alagutakat ásnak, és így jutnak át a túloldalra – tehát a falak hatékonysága a megépítését követően is megkérdőjelezhető.¹⁷

A Törvénykönyv módosításának legfőbb célja a jövőbeli határsértések számának visszaszorítása, megelőzése, valamint a represszió eszközével történő elrettentés. Vitathatatlan az a tény, hogy az új büntető jogi tényállások bevezetése nagyobb terheket helyeznek a magyar igazságszolgáltatás működésére, mindezek ellenére úgy gondolom, hogy összességében Magyarország ezen intézkedéseivel igenis pozitív példát mutatott a tagállamok számára.

Felhasznált források:

¹⁶ <https://vs.hu/kozelet/osszes/mennyibe-kerul-nekunk-a-bevandorlas-elleni-harc-0803#!s1>
(letöltés ideje: 2017. 08. 12.)

¹⁷ <http://www.origo.hu/itthon/20150617-kerites-hatarzar-szijasjarto-peter-deli-hatar-szerbia.html>
(letöltés ideje: 2017. 08. 09.)

- Bartha Ildikó (2014): Az Európai Bíróság ítélete az Európai Unió kishatárforgalmi szabályozásáról: A határ menti lakosok tartózkodási jogának értelmezése. Jogesetek Magyarázata, V.:(2.) 73-84. old.
- Blaskó Béla (szerk.) (2015): Büntetőjog. Különös rész II. Rejtjel Kiadó, Budapest–Debrecen.
- Hautzinger Zoltán (szerk.) (2016): A migráció bűnügyi hatásai In: Madai Sándor: A „tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet” kezelésének büntető anyagi jogi eszközei hazánkban, Magyar Rendészettudományi Társaság Migrációs Tagozat, Budapest, 2016.
- Papp László (szerk.) Migráció a 21. században – Hatása Európa politikai, gazdasági és kulturális életére In: POLYÁK Dór Erzsébet: A határzár büntetőjogi védelme, Debreceni Egyetem Praetor Szakkollégium, 2016. 126.old
- Polt Péter (szerk.) (2013): Új Btk. kommentár. 6. kötet. Nemzeti Közszerkesztési és Tankönyv Kiadó, Budapest.
- Balogh Sándor: Migránskérdés, avagy objektíve szubjektíven arról, hogy kinek kell menni és maradni? <http://arsboni.hu/migranskerdes-avagy-objektive-szubjektiven-arrol-hogy-kinek-kell-menni-es-maradni/>
- Farkas Alexandra (2015): Quo vadis Európa? Értekezés a migrációs kihívás kezelésének jogi eszközeiről <http://arsboni.hu/quo-vadis-europa-ertekezés-a-migrációs-kihívás-kezelésének-jogi-eszközeiről/>
- http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=177&Itemid=1232&lang=hu
- <https://jogaszvilag.hu/rovatok/napi/234-en-jottek-at-a-keritesen>
- <https://jogaszvilag.hu/rovatok/napi/repassy-jogi-hatarzarra-is-szukseg-van>
- http://index.hu/kulfold/2017/06/19/ujabb_gazolasos_merenylet_london_ban/
- http://hvg.hu/itthon/20161112_parizsi_terrortamadas_fo_iranyitoja_is_magyarorszagon_at_jott_europaba
- <https://vs.hu/kozelet/osszes/mennyibe-kerul-nekunk-a-bevandorlas-elleni-harc-0803#!s1>